

# PricewaterhouseCoopers

## Audit SRL

Raport privind transparența

Pentru anul financiar încheiat  
la 31 decembrie 2018



# Content

- 1.** Introducere
- 2.** Strategie și coordonare
- 3.** Guvernanță și structură
  - 3.1.** Guvernanță
  - 3.2.** Structura firmei
  - 3.3.** Rețeaua PwC
- 4.** Sistemul global de control al calității
  - 4.1.** Conducere și responsabilitate
  - 4.2.** Cerințe etice relevante
  - 4.3.** Politici și practici privind independența
  - 4.4.** Declarația conducerii privind practicile de independență și evaluarea acestora
  - 4.5.** Acceptare și continuare
  - 4.6.** Resurse umane
  - 4.7.** Formarea profesională continuă a auditorilor statuari
  - 4.8.** Desfășurarea misiunilor
  - 4.9.** Monitorizare
  - 4.10.** Declarația Conducerii cu privire la eficacitatea funcționării sistemului intern de control al calității
  - 4.11.** Cea mai recentă revizuire pentru asigurarea calității
- 5.** Remunerația partenerilor
- 6.** Informații financiare pentru anul financiar încheiat la 30 decembrie 2018
- 7.** Declarație

## Anexă

- 1.** Lista entităților de interes public auditate
- 2.** Firmele din rețeaua PwC

# 1

## Introducere

Scopul PwC este de a clădi încredere în societate și de a rezolva probleme importante. Suntem o rețea de firme în 158 de țări și cu peste 250.000 de angajați dedicați asigurării calității în domeniile serviciilor de audit, consultanță în afaceri și consultanță fiscală.

Obiectivul prezentului raport este de a prezenta etapele pe care continuăm să le parcurgem pentru a crește calitatea serviciilor noastre de audit prin investiții în oameni, tehnologii și procese.

În PwC există o cultură puternică a angajamentului față de calitatea auditului. Există de asemenea din partea conducerii un puternic sprijin pentru funcțiile interne de control al calității, independență și etică profesională.

Prezentul raport este publicat în conformitate cu articolul 13 din Regulamentul (UE) nr. 537/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind cerințe specifice referitoare la auditul statutar al entităților de interes public.

# 2

## Strategie și coordonare

### Serviciile de audit în prezent

Cum se prezintă activitatea noastră de audit în România de astăzi? În ciuda tuturor turbulențelor și dificultăților economice din CEE în ultimii ani, constatăm cu mândrie că activitatea noastră continuă să se dezvolte pe baze sănătoase.

În acest an, veniturile PwC din regiunea CEE din servicii de audit și non-audit au atins valoarea de 287,7 milioane USD, în creștere cu 6,7% comparativ cu anul precedent. PwC are rezultate de care poate fi mândră, pentru că de-a lungul anilor am clădit în întreaga zonă CEE o vastă rețea de 56 de birouri în 29 de țări, 281 de parteneri și peste 10.000 de angajați.

Cu toate acestea, avem și provocări: păstrarea celor mai buni clienți, dar și a portofoliului de clienți, constituie cea mai mare provocare cu care ne confruntăm și care devine și mai grea pe piața dificilă de astăzi. Piețele de capital rămân reticente, economiile din regiune continuă să stagneze și începem să constatăm efectele schimbărilor legislative, inclusiv ale celor impuse de Reforma auditului în Uniunea

Europeană, iar dacă adăugăm presiunea continuă asupra prețurilor și concurența tot mai intensă, rezultatul este o serie de provocări care ne impun să fim agili dacă vrem să ne continuăm drumul în direcția dorită.

Strategia noastră este să rezolvăm provocările amintite mai sus și să construim un model de servicii de audit adaptat secolului XXI. Prin activitatea de audit a

PricewaterhouseCoopers Audit SRL, dorim să ne ajutăm clienții să gestioneze schimbările rapide, să contribuim la succesul lor asigurându-le valoare și încredere, și reușim acest lucru bazându-ne pe relații de încredere în care continuăm să investim. Ne dorim ca serviciile noastre de audit să fie inovatoare, dinamice și de succes. Ne remodelăm, ne transformăm și adoptăm un model de afaceri care să ne conducă în avangarda inovării tehnologice. În sfârșit, ne dorim o activitate de audit de care să fim mândri: mândri de calitatea muncii noastre, de calitatea portofoliului nostru de clienți și de valoarea pe care o aducem clienților.

## Calitatea auditului și transparența

Calitatea se află în centrul a ceea ce facem și rămâne fundamentul priorităților noastre strategice. Datorită unui accent continuu pe calitate, clienții noștri ne anunță tot mai frecvent că am câștigat audituri prin calitatea pe care o oferim. Depunem toate eforturile pentru a rămâne pe acest drum și a ridica nivelul calității în serviciile de audit, prin măsuri precum:

- introducerea și menținerea sistemului riguros de controale interne de calitate și a procedurilor de monitorizare (astfel cum sunt prezentate în continuare în prezentul raport).
- o metodologie care va maximiza șansele de a găsi erori semnificative
- utilizarea inovatoare a tehnologiei ca parte integrantă a metodologiei noastre.

Metodologia de audit trebuie să fie aplicată de o echipă competentă și facilitată de o tehnologie de ultimă oră. Recrutăm și dezvoltăm profesioniști în domeniul serviciilor de audit, astfel încât aceștia să aibă bune aptitudini de colaborare, dar să fie, în același timp, suficient de sceptici și curajoși pentru a rezolva problemele care apar. Aceasta necesită investiții substanțiale în ore de formare profesională anuală, dar și o cultură prin care angajații noștri recunosc importanța primordială a calității.

Angajamentul nostru pentru calitatea auditului poate spori încrederea dacă acesta este transparent, și de aceea sperăm că acest raport va fi citit de cât mai multe persoane interesate. O altă componentă esențială a angajamentului nostru pentru transparență este reflectată de rapoartele extinse de audit pe care le emitem companiilor listate.

Acestea prezintă detalii asupra ariei de aplicabilitate și abordării activității noastre de audit, determinării importanței unor aspecte, domeniilor de risc identificate și modului în care au fost tratate de auditul nostru.

## Declarație despre viitor

Calitatea se află în centrul a ceea ce facem și rămâne fundamentul priorităților noastre. Toate perspectivele spre care privim în viitor sunt marcate de impactul schimbărilor tehnologice. Există ipoteza că dezvoltarea inteligenței artificiale va însemna un viitor sumbru pentru anumite profesii, inclusiv furnizorii de servicii de audit și non-audit.

Credem că este important să înțelegem oportunitățile și amenințările aduse de tehnologiile disruptive și să le privim deschis. Transformarea activității noastre va însemna că vom putea să ne reinventăm și să ne adaptăm deopotrivă, dar numai dacă suntem receptivi la schimbări radicale fără a ne abate de la scopul nostru fundamental.

Ne vom păstra capacitatea de a îmbogăți raționamentele subiective cu valorile umane și etica, sporind în același timp calitatea și eficiența auditului prin utilizarea tehnologiilor de Big Data și a inteligenței artificiale. Dar ce se va întâmpla când calculatoarele vor deveni mai inteligente decât oamenii? Poate că atunci când lumea va fi condusă de calculatoare cu inteligență artificială, cel mai important rol al profesioniștilor specializați în servicii de audit va fi de a se asigura că etica inteligenței artificiale nu amenință viitorul rasei umane – o responsabilitate grea, dar poate că tocmai acesta va fi viitorul profesiei noastre.

Am început prin a explica importanța serviciilor de audit din ziua de azi și am încheiat constatând că acestea ar putea avea un rol și mai important în viitor. Ne asumăm cu mândrie responsabilitatea de a fi profesioniști specializați în servicii de audit care se confruntă cu complexitatea și provocările unei lumi în continuă schimbare. Vom continua, de asemenea, să investim în viitorul serviciilor de audit în timp ce ne urmărim propriul scop, de a clădi încredere în societate și de a rezolva probleme importante.

# 3

## Guvernanta și structură

### 3.1. Guvernanta

În cadrul firmelor membre PwC grupate în Europa Centrală și de Est, care cuprinde firme din 29 de țări, funcționează un sistem de management matricial. Fiecare partener votează o dată la 4 ani pentru alegerea unui CEO, care numește Consiliul de Conducere, ce include atât Parteneri Responsabili de Teritorii, cât și lideri cu responsabilități operaționale, pentru liniile funcționale și de servicii. Consiliul este responsabil pentru stabilirea obiectivelor generale de afaceri și pentru asigurarea conformității cu politicile PwC International.

Politicile și obiectivele de afaceri ale fiecăreia dintre liniile principale de servicii (audit, consultanță fiscală, consultanță juridică, consultanță în afaceri) sunt stabilite de către echipa de conducere a liniei de servicii, pentru toate teritoriile.

Monitorizarea Consiliului Regional de Conducere, în numele partenerilor, este realizată de către un Consiliu al Partenerilor ales la nivel regional, care aprobă politicile și deciziile importante ce afectează partenerii și firma.

Administratorii PricewaterhouseCoopers Audit SRL sunt: Ioan Simion, Kenneth Spiteri, Mihai-Adrian Anița, Paul Steven Facer, Mircea Bozga, Florin Deaconescu, David John Trow, Andreea-Monica Biota, Francesca Postolache, Bogdan-Ionuț Belciu, Daniel-George Anghel și Monica-Andreea Movileanu.

### 3.2. Structura firmei

PricewaterhouseCoopers Audit SRL este o societate cu răspundere limitată, ale cărei părți sociale sunt deținute de către PricewaterhouseCoopers Eastern Europe BV, înregistrată în Olanda (25%), Kenneth Spiteri, partener (14,81%), Mihai-Adrian Anița, partener (13,89%), David John Trow, partener (13,89%), Paul Steven Facer, partener (9,26%), Mircea Bozga, partener (9,26%), Florin Deaconescu, partener (4,63%), Andreea-Monica Biota, partener (4,63%), Francesca Postolache, partener (4,63%). PricewaterhouseCoopers Eastern Europe BV este deținută în final de parteneri ai PricewaterhouseCoopers din firmele noastre din Europa Centrală și de Est. PricewaterhouseCoopers Audit SRL este membră a PricewaterhouseCoopers International Limited.

PricewaterhouseCoopers Audit SRL cooperează cu alte firme membre din Europa Centrală și de Est pentru furnizarea de servicii clienților locali și clienților internaționali comuni care activează în această regiune. Această cooperare este gestionată de o echipă regională de management. Pe lângă faptul că asigură respectarea de către firmele din regiune a politicilor și procedurilor PwC International, această echipă facilitează utilizarea în comun a resurselor, aplicarea politicilor de management al riscurilor și a standardelor de calitate.

Fiecare firmă națională membră are, de asemenea, o structură proprie de conducere, în conformitate cu cerințele legale și operaționale în vigoare. Această structură juridică și cooperarea în cadrul rețelei oferă flexibilitate și autonomie fiecărei firme membre pentru a răspunde rapid și eficient la condițiile pieței locale. De asemenea, aceasta reflectă faptul că, în unele țări, autoritățile de reglementare acordă dreptul de exercitare a profesiei de auditor societăților constituite la nivel național, care sunt conduse și deținute majoritar de auditori cu o calificare profesională locală (sau, în Uniunea Europeană, de o combinație între auditori și/sau firme de audit din UE).

### 3.2. Rețeaua PwC

PwC este o rețea globală de firme individuale care activează la nivel local în țări din întreaga lume. Firmele PwC sunt membre ale PricewaterhouseCoopers International Limited și au dreptul de a utiliza numele PricewaterhouseCoopers. În calitate de membre ale rețelei PwC, firmele PwC fac schimb de cunoștințe, expertiză și resurse. Această apartenență permite firmelor PwC să coopereze pentru a furniza servicii de înaltă calitate în întreaga lume clienților locali și internaționali, păstrând în același timp avantajele caracteristice unei companii locale – inclusiv cunoașterea legislației, reglementărilor, standardelor și practicilor locale.

Calitatea de membru al rețelei PwC înseamnă, de asemenea, că firmele acceptă să respecte un set de politici comune și să mențină standardele de calitate ale rețelei PwC. Fiecare firmă se angajează în activități legate de controlul calității și monitorizare a conformității, acoperind aspecte privind furnizarea de servicii, etică și conduită în afaceri, dar și în asigurarea conformității cu standarde specifice stricte de monitorizare și protecție a independenței

PricewaterhouseCoopers International Limited

PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) este o societate privată cu răspundere limitată la nivelul garanțiilor depuse, înregistrată în Marea Britanie. PwCIL are rol de coordonator al firmelor PwC și nu oferă servicii de contabilitate sau de alt tip pentru clienți. PwCIL dezvoltă și aplică politici și inițiative pentru crearea unui cadru de coordonare comună a firmelor PwC în domenii cheie precum strategie, brand, riscuri și calitate. Firmele PwC utilizează numele PwC și folosesc resursele și metodologiile rețelei PwC. În schimb, firmele PwC au obligația de a respecta politicile și standardele comune ale rețelei PwC.

O firmă PwC membră a PwCIL nu acționează ca agent al PwCIL sau al altei firme PwC, și este răspunzătoare numai pentru propriile acțiuni sau omisiuni, nu și pentru cele ale PwCIL sau ale altor firme PwC. PwCIL nu are dreptul și nici capacitatea de a controla modul în care o firmă membră își exercită competențele profesionale. Organismele de guvernare ale PwCIL sunt:

Consiliul Global, responsabil pentru conducerea PwCIL, supravegherea Echipei de Conducere a Rețelei și aprobarea standardelor de rețea. Consiliul nu are niciun rol extern. Membrii Consiliului sunt aleși de partenerii din toate firmele PwC din întreaga lume, o dată la fiecare patru ani.

Echipa de Conducere a Rețelei, responsabilă pentru stabilirea strategiei generale a rețelei PwC și a standardelor pe care firmele PwC acceptă să le respecte.

Consiliul de Strategie, alcătuit din lideri ai celor mai mari firme din rețeaua PwC, stabilește direcția strategică a rețelei și facilitează cooperarea în scopul alinării la aceasta.

Echipa Executivă de Rețea este numită de și raportează către Echipa de Conducere a Rețelei. Membrii săi sunt responsabili pentru conducerea echipelor selectate din firmele rețelei pentru a coordona activitățile din toate domeniile de activitate.

CEO-ul PricewaterhouseCoopers Central & Eastern Europe, dl. Nick Kós, este membru al Consiliului de Strategie și menține legătura cu Echipa de Conducere a Rețelei. Până la 30 iunie 2018 CEO-ul PricewaterhouseCoopers, Central & Eastern Europe a fost dna. Olga Grygier-Siddons.

# 4

## Sistemul global de control al calității

Sistemul de control al calității (SMC) pentru serviciile noastre de audit și non-audit se bazează pe Standardul internațional de control al calității nr. 1 – “Controlul calității firmelor care efectuează audit și revizuire a situațiilor financiare, și alte misiuni de asigurare și servicii conexe” (ISQC 1), publicat de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB) și pe standardele/norme stabilite de Camera Auditorilor Financieri din România. ISQC 1 se aplică firmelor care efectuează audituri ale situațiilor financiare, prezintă rapoarte privind deciziile de investiții și oferă servicii de asigurare pentru activități de interes public.

Obiectivul ISQC 1 este ca firma să stabilească și să mențină un sistem de control al calității prin care să ofere o asigurare rezonabilă că:

- Firma și angajații săi respectă standardele profesionale și cerințele de reglementare și juridice; și
- Rapoartele publicate de firmă sau de partenerii acesteia sunt adecvate în circumstanțele date.

Procedurile noastre de control al calității sunt detaliate în Ghidul de audit al PwC și în Politicile și îndrumările de management al riscurilor ale rețelei PwC. Politicile și procedurile sunt integrate în activitățile uzuale ale firmei.

Sistemul nostru de control al calității se bazează pe cele șase elemente stabilite prin ISQC 1:

- Responsabilitatea conducerii privind calitatea activității din firmă
- Cerințele etice relevante
- Acceptarea și continuarea relațiilor cu clienții și a misiunilor de audit
- Resurse umane
- Efectuarea angajamentelor
- Monitorizare

Secțiunile 4.1 - 4.9 de mai jos descriu modul în care sistemul nostru de control al calității include fiecare dintre elementele de mai sus. Anumite aspecte ale sistemelor interne de control al calității ale firmei noastre sunt evaluate de către autoritatea de reglementare. Politicile și procedurile care formează SMC au fost documentate și este aplicat un sistem de monitorizare care permite conducerii firmei să studieze eficiența cu care sunt aplicate politicile și procedurile. Efectuăm în mod regulat o analiză internă a structurii și eficienței operaționale a SMC. În plus, rețeaua PwC monitorizează conformitatea firmei cu standardele rețelei PwC privind managementul riscurilor. Actualizările și modificările aduse sistemelor de control intern ale firmei, alături



de aspectele care necesită îmbunătățiri, sunt comunicate partenerilor și angajaților prin intermediul sesiunilor obligatorii de formare și altor mijloace de comunicare.

## 4.1 Conducere și responsabilitate

PwC din regiunea CEE funcționează într-o manieră integrată sub conducerea regională și sub forma unui grup economic unic. Strategia activităților de audit, echipa de management și structura de raportare sunt conduse de un Lider CEE pentru servicii de audit, sprijinit de un Grup regional de management pentru servicii de audit (RAMG) – Grupul principal de conducere a serviciilor de audit. RAMG include lideri funcționali pentru aspecte legate de calitate și riscuri, un Auditor coordonator pentru servicii de audit, Lider de digitalizare și transformare și anumiți lideri de teritorii pentru servicii de audit (în special din cele mai mari teritorii ale CEE).

Respectul și importanța pe care o acordăm calității este evidențiată de structurile și resursele cu experiență dedicate rolurilor privind riscurile și calitatea. RAMG are în subordonare o echipă de conducere pentru riscuri și calitate. Aceasta este condusă de Liderul pentru servicii de audit din CEE și este formată dintr-un Lider CEE pentru analiza calității și pentru independență, un Partener CEE pentru managementul riscurilor, un Auditor șef, un Lider de digitalizare și transformare în CEE, un Lider de dezvoltare/instruire în CEE, Directorul șef CEE pentru calitate – ISQC 1, Șeful contabil în CEE, Liderul CEE US de Grup pentru Contabilitate și Raportare și Liderul CEE OGC. Acest grup organizează întâlniri regulate pentru a dezbate riscurile cheie și aspectele legate de calitate, conduce strategia privind riscurile și calitatea și comunică în mod regulat cu serviciile de audit privind aspectele de risc și calitate.

În regiunea CEE, “tonul de la vârf” privind calitatea este dat de către Echipele regionale și teritoriale și subliniază importanța oferirii unor servicii de audit/non-audit de calitate. Fără a ignora accentul permanent asupra creșterii activității și eficienței, aceste obiective nu anulează considerațiile de calitate sau risc în mesajele transmise de conducere. Dimpotrivă, grupul de conducere reamintește că eficiența și calitatea nu se exclud reciproc.

Cele mai recente sondaje globale în rândul angajaților noștri dezvăluie rezultate preponderent bune în domeniile legate de calitate, oameni și cultură.

Acestea mai atrag atenția asupra unui domeniu în care mai avem de muncă: volumul de lucru alocat angajaților noștri. Desfășurăm în prezent câteva activități prin care dorim să ne asigurăm că volumul de lucru al angajaților noștri se menține la un nivel rezonabil.

Revizuirea anuală a portofoliilor partenerilor și directorilor ne permite să gestionăm într-o manieră activă sarcinile pe care le alocăm liderilor misiunilor de audit. Ne-am concentrat, de asemenea, asupra accelerării activității, ceea ce ne permite să repartizăm sarcinile de lucru într-un mod mai uniform pe durata anului și să reducem unele dintre volumele excesive.

Răspundem proactiv la rezultatele sondajelor în rândul angajaților și căutăm permanent moduri de a îmbunătăți echilibrul între viața personală și cea profesională, dar și de a ne motiva mai bine angajații pentru a crește ratele de retenție a acestora. Vom continua să îmbunătățim lucrurile în acest domeniu și în anul care urmează.

## 4.2 Cerințe etice relevante

PwC respectă principiile fundamentale ale Codului Etic al Profesioniștilor Contabili (IESBA) al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Profesioniștii Contabili (IESBA). Acestea sunt:

a) **Integritate** – sinceritate și onestitate în toate relațiile profesionale și de afaceri.

b) **Obiectivitate** – nu permitem ca deciziile profesionale sau de afaceri să ne fie influențate de prejudecăți, conflicte de interese sau influență neadecvată.

c) **Competență profesională și diligență** – menținem cunoștințele și competențele profesionale la un nivel prin care ne asigurăm că un client sau un angajator beneficiază de servicii profesionale și competente, bazate pe practicile, legislația și tehnicile actuale, și acționăm cu diligență și în conformitate standardele tehnice și profesionale în vigoare.

d) **Confidențialitatea** – respectăm confidențialitatea informațiilor obținute ca urmare a relațiilor profesionale și de afaceri și, prin urmare, nu divulgăm astfel de informații terților fără o autorizare legală și specifică, cu excepția cazurilor în care avem un drept sau obligație profesională în acest sens, nici nu utilizăm informațiile în scopurile personale ale auditorului profesionist sau ale terților.

e) **Comportament profesionist** – respectăm legile și reglementările relevante și evităm orice acțiune care ne discreditează profesia.

În plus, standardele rețelei noastre aplicabile tuturor firmelor din rețea acoperă o varietate de domenii, inclusiv conduita etică și în afaceri, independența, prevenirea spălării banilor, legislația anti-trust și în domeniul concurențial, anticorupția, protecția informațiilor, impozitele firmei și partenerilor, sancțiunile, auditul intern și informațiile privilegiate. Luăm în serios conformitatea cu aceste cerințe de etică și facem totul pentru a respecta atât spiritul, cât și litera lor. Toți partenerii și angajații parcurg instruirii și evaluări regulate și depun declarații

anuale de conformitate în cadrul programului educativ privind cerințele etice pe baza cărora lucrăm. Partenerii și angajații respectă standardele dezvoltate de Rețeaua PwC, iar conducerea PricewaterhouseCoopers Audit SRL monitorizează conformitatea cu aceste obligații.

PricewaterhouseCoopers Audit SRL a adoptat Standardele rețelei PwC, care includ un Cod de conduită, dar și politici aferente acestora care descriu într-o manieră clară comportamentul așteptat de la partenerii noștri și de la alți profesioniști, comportament care ne va permite să câștigăm încrederea pe care ne-o dorim. Din cauza numărului mare de situații variate cu care ne putem confrunta, standardele noastre oferă îndrumări pentru o gamă largă de circumstanțe, dar toate cu un scop comun – să acționăm în mod corect.

În momentul angajării sau acceptării, toți angajații și partenerii PricewaterhouseCoopers Audit SRL primesc un exemplar electronic al Codului Global de Conduită al PwC, care este inclus în Declarațiile de conformitate ale noilor admiși/angajați. Aceștia trebuie să respecte valorile codului pe parcursul întregii lor cariere profesionale.

Liderul CEE pentru etică și conduită în afaceri urmărește aspectele legate de etică. În plus, în fiecare țară din CEE există o echipă locală de Etică și Conduită în afaceri, condusă de un Lider local în acest domeniu. Principalul rol al Liderului de conduită în afaceri este de a promova o cultură a eticii în propriul teritoriu și de a contribui la asigurarea conformității cu elementul de etică și conduită în afaceri cuprins în Standardul la nivel de rețea privind Etica și Conformitatea, inclusiv:

- Stabilirea unui “ton de la vârf” adecvat, prin intermediul mesajelor din partea conducerii
- Punerea la dispoziție de mijloace de raportare a unor eventuale motive de îngrijorare fără teamă de repercusiuni, și facilitarea unor investigații corecte
- Instruirea tuturor partenerilor și angajaților privind Codul de conduită și politicile locale suplimentare
- Încurajarea firmelor membre să își asume responsabilitatea pentru a acționa în mod corect și cu integritate, și să își exprime opoziția în mod obiectiv, după caz
- Menținerea la curent cu noile probleme și cu practicile externe valoroase în domeniul etic, alături de oferirea de asistență conducerii în evaluarea și managementul riscurilor din propriile arii de responsabilitate
- Îmbunătățirea proactivă a practicilor din propria arie de responsabilitate pentru a reflecta modificările din mediul de reglementare și de afaceri

- Dezvoltarea de strategii ca răspuns la tendințe, inclusiv la rezultatele sondajelor locale în rândul angajaților PwC și datele colectate de linia telefonică pentru semnalarea incidentelor de etică, Ethics Helpline, precum și activități interfuncționale pentru îmbunătățirea comportamentului în propriile teritorii
- Oferirea unui model de urmat pentru conduită etică, care să reflecte scopul și valorile PwC

Acest rol are acces direct la conducere, inclusiv la Partenerul Responsabil de Teritoriu (CMP), și influențează deciziile semnificative care au efect asupra strategiei la nivel de teritoriu.

Elementele cheie ale programului de Conduită etică și în afaceri sunt:

- Comunicare periodică către parteneri și angajați;
- Instruirea inițială și ulterioară a partenerilor și angajaților;
- Linia telefonică pentru semnalarea incidentelor etice din CEE (Ethics Helpline) permite transmiterea de mesaje anonime către liderul pentru conduită în afaceri. La aceasta se adaugă un instrument global confidențial de comunicare, prin care pot fi transmise mesaje sub protecția anonimatului.
- Efectuarea de investigații etice în conformitate cu Politica CEE privind Reclamațiile și sesizările.

Politica CEE privind Reclamațiile și sesizările stabilește proceduri de raportare și investigare a incidentelor de etică. Când sunt raportate sau suspectate abateri de la Codul nostru de conduită, luăm măsuri de a investiga și, după caz, de a remedia situația. Toate incidentele de etică trebuie să fie soluționate. Partenerii și angajații sunt încurajați să raporteze și să își exprime îngrijorarea într-o manieră corectă, onestă și respectuoasă. PwC este hotărâtă să asigure protecție împotriva oricăror represalii. Orice deficiență a sistemelor sau politicilor firmei care sunt identificate pe durata unei investigații etice trebuie să fie remediată.

PwC CEE pune la dispoziția tuturor partenerilor și angajaților un instrument regional care permite trimiterea de mesaje anonime către o echipă de Etică și Conduită în Afaceri. Persoanele din afara PwC, inclusiv personalul clienților noștri, poate trimite sesizări, inclusiv sesizări anonime, folosind instrumentul de comunicare global PwC disponibil la <http://pwc.com>.

### 4.3 Politici și practici privind independența

În calitate de auditori ai situațiilor financiare și furnizori de alte servicii profesionale, firmele PwC și partenerii și angajații lor au obligația de a respecta principiile fundamentale ale obiectivității, integrității și profesionalismului. Pentru clienții serviciilor de audit, independența este o garanție a respectării acestor cerințe. Conformitatea cu principiile este esențială pentru că ne permite să fim de folos clienților și piețelor de capital.

Politica globală de independență a PwC, care se bazează pe Codul de Etică al Profesioniștilor Contabili, conține standarde și procese minime pe care firmele membre ale PwC acceptă să le respecte. Cerințele locale care sunt mai restrictive decât Politica globală de independență a PwC sunt incluse în suplimente ale acesteia. Astfel de suplimente includ cerințele de independență stabilite de Comisia pentru valori mobiliare și burse de valori și de Comisia de supraveghere a contabililor publici din Statele Unite și de Regulamentul UE privind activitatea de audit, atunci când acestea sunt mai restrictive decât Politica globală de independență a PwC, dar și alte reglementări locale aplicabile.

PricewaterhouseCoopers Audit SRL desemnează un partener (cunoscut ca 'Liderul regional pentru independență' sau 'RIL'), cu un prestigiu și vechime suficiente, responsabil pentru implementarea Politicii globale de independență a PwC, inclusiv gestionarea proceselor de asigurare a independenței și furnizarea de asistență în afaceri. Partenerul este sprijinit de o echipă de specialiști independenți. RIL raportează direct responsabilului pentru riscuri din CEE.

#### Politici și practici privind independența

Politica globală de independență a PwC acoperă, între altele, următoarele domenii:

- Independența personală și a firmei, inclusiv politici și îndrumări privind interesele și acordurile financiare, cum ar fi conturi bancare și credite ale partenerilor, personalului și firmei;
- Serviciile de audit și planurile de onorarii. Politica este susținută de Declarațiile privind serviciile permise ('SOPS'), care oferă îndrumări practice pentru aplicarea politicii privind serviciile de non-audit la clienții de astfel de servicii; și
- Relațiile de afaceri, inclusiv politicile și îndrumările privind cooperarea în afaceri (precum societățile de tip joint venture și joint marketing) și achiziția de bunuri și servicii.

Pe lângă aceasta, există la nivel de rețea o Politică de management al riscurilor, care guvernează cerințele de independență privind rotația partenerilor cheie de audit.

Aceste politici și procese au rolul de a ajuta PwC să respecte standardele profesionale și de reglementare de independență aplicabile serviciilor de asigurare. Politicile și îndrumările sunt examinate și revizuite cu ocazia unor modificări ale legilor sau ca răspuns la chestiuni operaționale.

#### Instrumente de asigurare a independenței

În calitate de membru al rețelei PwC, firma are acces la un număr de instrumente care sprijină firmele și angajații PwC în executarea și conformarea cu politicile și procedurile noastre de independență. Între acestea se numără:

- Serviciul central pentru entități ('CES'), care conține informații despre entitățile corporative, inclusiv clienți de audit de interes public și clienți restricționați de SEC și titlurile de valoare emise de aceștia. CES permite stabilirea gradului de independență al clienților firmei înainte de începerea unei misiuni de non-audit sau relații de afaceri noi. Acest sistem se afla la baza "Listei de independență" și a Etapelor de verificare a independenței;
- "Etapa de verificare a independenței", care facilitează pre-aprobarea titlurilor de valoare tranzacționate public de către toți partenerii și personalul managerial înainte de achiziționare și înregistrează achiziționările și vânzările ulterioare ale acestora. Atunci când o firmă PwC câștigă un nou client de audit, acest sistem informează automat deținătorii de titluri de valoare la respectivul client în privința modificării gradului de restricție și facilitează re-evaluarea de independență a permisibilității lor;
- Autorizarea pentru servicii ('AFS'), care este un sistem global ce facilitează comunicarea între un lider al misiunii de servicii de non-audit și liderul misiunii de audit, și care documentează posibilele amenințări la adresa independenței ale serviciului și propune mijloace de protecție împotriva acestora, dar și evaluările și concluziile partenerului privind acceptabilitatea serviciului; și
- Baza de date globală pentru raportarea abaterilor, care este utilizată pentru a raporta orice abatere a auditorului extern de la normele de independență (ex., normele stabilite prin legi sau prin cerințe profesionale), atunci când o astfel de abatere are implicații internaționale (ex., are loc într-un teritoriu, dar afectează o relație de audit în alt teritoriu).

PricewaterhouseCoopers Audit SRL deține, de asemenea, un număr de sisteme specifice României, care includ:

- Un sistem de urmărire a rotației, care monitorizează conformitatea cu politicile PricewaterhouseCoopers Audit SRL privind rotația auditului pentru PricewaterhouseCoopers Audit SRL, liderii misiunilor, alți parteneri cheie de audit și partenerul responsabil pentru controlul calității implicați într-un audit; și
- O bază de date (BRITS – Sistemul de urmărire a independenței relațiilor de afaceri) care conține toate relațiile de afaceri inițiate de PricewaterhouseCoopers Audit SRL. Aceste relații sunt revizuite o dată la șase luni pentru a rămâne permise.

#### Instruire și confirmări privind independența

PricewaterhouseCoopers Audit SRL oferă tuturor partenerilor și angajaților instruire anuală și permanentă privind independența. Instruirea vizează de obicei sesiunile periodice impuse de modificarea unui post sau rol, a unei politici sau reglementări externe și, după caz, a furnizării de servicii. Partenerii și personalul beneficiază de instruire anuală de risc și de calitate asistată de calculator privind politica de independență a PricewaterhouseCoopers Audit SRL, dar și aspecte similare. În plus, auditorii beneficiază de instruire personală în funcție de necesități, care este asigurată de specialiștii de independență și echipele de riscuri și calitate ale PricewaterhouseCoopers Audit SRL.

Toți partenerii și angajații au obligația de a completa o declarație anuală de conformitate prin care confirmă că respectă întreaga politică de independență a firmei, inclusiv propria independență personală. În plus, toți partenerii confirmă că toate serviciile de audit și relațiile de afaceri pentru care sunt responsabili respectă politica firmei și că au fost urmate procesele obligatorii la acceptarea misiunilor și relațiilor de afaceri. Aceste declarații anuale sunt suplimentate de declarații la nivel de angajament de non-audit și pentru toate tipurile de activități furnizate pentru clienții de audit.

#### Monitorizarea independenței și politica disciplinară

PricewaterhouseCoopers Audit SRL este responsabilă pentru monitorizarea eficienței sistemului său de control al calității în procesul de asigurare a conformității cu cerințele de independență. Pe lângă declarațiile menționate mai sus, în cadrul acestui proces de monitorizare mai efectuăm:

- Teste de conformitate a controalelor și proceselor de independență;
- Teste de conformitate personală a

independenței pe un eșantion aleatoriu de parteneri și directori, în scopul monitorizării conformității cu politicile de independență; și

- O evaluare anuală a respectării de către firmă a Standardului relevant la nivel de rețea al PwC.

Rezultatele monitorizării și testării PricewaterhouseCoopers Audit SRL sunt raportate către conducerea acesteia în mod regulat, alături de un raport pe scurt prezentat anual.

Firma dispune și de politici și mecanisme disciplinare care promovează conformitatea cu politicile și procesele de independență, ceea ce impune ca orice încălcare a cerințelor de independență să fie raportată și remediată.

Aceasta va include discuții cu comitetul de audit al clientului referitoare la tipul abaterii, o evaluare a impactului acesteia asupra independenței firmei, dar și nevoia de măsuri pentru menținerea obiectivității. Deși majoritatea abaterilor de acest fel sunt minore și cauzate de neglijență, ele sunt privite cu seriozitate și investigate corespunzător. Firma aplică și cerințele suplimentare locale privind raportarea abaterilor.

Investigarea încălcărilor politicii de independență constatate mai are și rolul de a identifica nevoia de ameliorare a sistemelor și proceselor din PricewaterhouseCoopers Audit SRL și de formulare de îndrumări și asigurare de instruire suplimentare.

#### Rotația partenerilor și personalului cheie de audit

În cazul auditurilor entităților de interes public, o persoană nu poate fi partener principal de audit (KAP) timp de mai mult de șapte ani. După această perioadă, persoana în cauză nu poate fi membru al echipei de misiune de audit sau KAP al clientului timp de trei ani. În această perioadă, persoana nu poate participa la auditarea entității, nu poate oferi servicii de control al calității misiunii, nu se poate consulta cu echipa misiunii sau cu clientul privind chestiuni tehnice sau respectivul sector de activitate, tranzacții sau evenimente, sau influența în mod direct, sau în orice alte moduri, rezultatul misiunii. Aceeași politică se aplică auditorului statutar calificat. Mecanismul de rotație graduală se aplică individual anumitor persoane, nu întregii echipe a misiunii.

## 4.4 Declarația conducerii privind practicile de independență și evaluarea acestora

Consiliul de conducere al PricewaterhouseCoopers Audit SRL declară că procedurile de asigurare a independenței respectă reglementările în vigoare.

Ultima analiză internă a conformității de independență a fost efectuată la nivel regional, pentru PricewaterhouseCoopers în regiunea CEE și a avut loc în iulie 2018.

## 4.5 Acceptarea și continuarea relației profesionale cu clienții

### Modele de risc A&C

Firmele membre ale PwC aplică o procedură unitară de acceptare și continuare a relației profesionale cu clienții, dezvoltată la nivel de rețea. Procesul este conceput astfel încât firmele membre să poată decide dacă acceptă sau continuă relația profesională și misiunile de audit cu un client în conformitate cu ISQC1, și că misiunea de audit va fi desfășurată numai atunci când firma:

- are competența și capacitatea de a duce misiunea la bun sfârșit și timpul și resursele necesare în acest scop,
- poate respecta cerințele etice și standardele profesionale aplicabile, și
- a evaluat și este mulțumită de integritatea clientului.

Rețeaua PwC a dezvoltat un instrument propriu de susținere a deciziilor pentru a crea o bază solidă cu ajutorul căreia firmele membre decid dacă acceptă sau păstrează un client (denumit Acceptare și Continuare ("A&C")). Firmele membre au obligația de a utiliza A&C pentru a decide acceptarea sau prelungirea anuală a misiunilor de audit. A&C are rolul de a asista echipa misiunii, conducerea firmei membre și specialiștii în managementul riscurilor să identifice riscurile presupuse de un client actual sau potențial și să decidă dacă aceste riscuri sunt gestionabile și dacă firma membră PwC poate fi asociată cu auditarea clientului respectiv și conducerea acestuia.

Sistemul A&C ia în calcul politicile interne de management al riscurilor, standardele profesionale și alte cerințe de reglementare, și este conceput pentru a facilita consultarea cu personalul de conducere competent din firma membră și din cadrul rețelei, după caz. Acest lucru este posibil prin utilizarea unui set consecvent de întrebări la care fiecare echipă de audit răspunde pentru a evalua dacă acceptă sau continuă o misiune de audit, și a

unui algoritm de clasificare a riscului misiunii de audit pe baza răspunsurilor la aceste întrebări. Sistemul A&C permite aplicarea unui proces de consultare și aprobare proporțional cu riscul respectiv. Firmele membre au capacitatea de a adăuga întrebări specifice unui teritoriu sau procese suplimentare de aprobare și consultare pentru a reflecta politicile și condițiile locale.

Considerații privind acceptarea și continuarea relațiilor cu clienții de audit

Principiile pe care le utilizăm pentru a decide dacă acceptăm un nou client sau continuăm relația cu un client existent sunt esențiale pentru asigurarea calității pe care noi o considerăm ca reflectând scopul nostru de a clădi încredere în societate. Am instituit politici și proceduri de acceptare a relațiilor cu clienții și a misiunilor de audit, care analizează dacă avem competența, dar și timpul și resursele necesare pentru a accepta misiunea, dacă îndeplinim cerințele etice relevante, inclusiv independența, și dacă am analizat integritatea clientului. Reevaluăm aceste considerații pentru a determina dacă trebuie să continuăm misiunea și dispunem de politici și proceduri privind retragerea dintr-o misiune sau dintr-o relație cu un client atunci când este necesar.

### Acceptarea și continuarea misiunii și a relației cu clientul

PricewaterhouseCoopers Audit SRL a instituit un proces de identificare a clienților acceptabili în funcție de sistemul la nivel de rețea PwC de suport al deciziilor pentru acceptarea și continuarea relației cu clienții de audit (denumit Acceptare și Continuare ("A&C")). A&C facilitează determinarea, de către echipa de angajament, conducerea firmei și specialiștii în managementul riscurilor, a modului în care riscurile aferente unui client actual sau potențial sunt gestionabile, și dacă PwC poate fi asociată sau nu cu acel client și cu conducerea sa. Mai exact, acest sistem permite:

- Echipelor implicate în misiuni de audit:
  - să documenteze aspectele analizate conform condițiilor impuse de standardele profesionale în materie de acceptare și continuare;
  - să identifice și documenteze problemele sau factorii de risc și modul de soluționare a acestora, prin metode precum consultare, adaptarea planului de resurse sau a abordării misiunii de audit sau prin adoptarea de alte măsuri de atenuare a riscurilor identificate sau prin refuzul de a desfășura misiunea; și
  - să faciliteze evaluarea riscurilor asociate acceptării sau continuării relației cu un client și a unei misiuni;

- Firmelor membre (inclusiv conducerii firmelor membre și echipelor de management al riscurilor):
- să faciliteze evaluarea riscurilor asociate cu acceptarea sau continuarea relațiilor cu clienții sau a misiunilor;
- să prezinte o situație a riscurilor asociate acceptării sau continuării relației cu unii clienți și a misiunilor pentru întreg portofoliul de clienți; și
- să înțeleagă metodologia, baza și considerentele minime pe care celelalte firme membre ale rețelei le-au aplicat în evaluarea acceptării și continuării relației cu clienții de audit.

Procesul de acceptare și continuare pentru alte servicii de non-audit are loc prin intermediul aFirm. aFirm este un sistem de acceptare și continuare a relației cu clienții/a misiunilor, adaptat specificului serviciilor de non-audit. Scopul procesului de acceptare executat în aFirm este identic celui din cazul sistemului A&C.

## 4.6 Resurse umane

Credem cu tărie că oamenii sunt cel mai important bun al nostru. Competențele lor tehnice și de afaceri sunt piatra de temelie a succesului firmei. În calitate de organizație a cărui scop este de a clădi încredere în societate și de a rezolva probleme importante, aplicăm o metodă consecventă de recrutare, formare și dezvoltare, evaluare a performanței, remunerare și dezvoltare a carierei pe baza Cadrului profesional al PwC. PwC Professional este un model global de leadership care se axează pe cinci atribute: leadership general, capacități tehnice, simțul afacerilor, discernământ global în afaceri, și relații. Acesta stabilește rolurile necesare și domeniile asupra cărora trebuie să ne concentrăm în continuare pentru a îndeplini așteptările clienților noștri și a oferi rezultate de o calitate constantă într-o lume în plină schimbare.

### Recrutare

Obiectivul nostru este atragerea și retenția în firmă a celor mai buni și mai inteligenți oameni, care împărtășesc aceeași dedicație pentru o muncă de înaltă calitate. Menținem cele mai înalte standarde atât pentru recruții proaspăt absolvenți, cât și pentru cei experimentați, aliniindu-ne în același timp criteriile de selecție cu cele ale cadrului PwC Professional, pentru a nu ne limita la competențe tehnice și a selecta cei mai talentați oameni pe baza anumitor comportamente și calități personale.

### Evaluarea performanței

Evaluăm performanța anual, la toate nivelurile de personal din firmă. Criteriile referitoare la capacitățile, competența și angajamentul față de principiile etice pe baza cărora dorim să ne evaluăm personalul de specialitate au fost stabilite prin intermediul celor cinci atribute PwC Professional și pe baza procesului de Leadership Development Experience (LDE). Cadrul profesional PwC stabilește indicatori și comportamente specifice care sunt așteptate de la angajații PwC de orice treaptă ierarhică în legătură cu simțul afacerilor, capacitățile tehnice și alte competențe.

Promovăm o cultură a feedback-ului și încurajăm partenerii și angajații să ofere feedback în mod regulat – prin canale formale și informale – omologilor, subordonaților și superiorilor. Feedback-ul privind performanța reprezintă o componentă de bază a ciclului anual de evaluare a performanței și o premisă pentru ameliorarea continuă a performanțelor angajaților noștri și a calității muncii lor.

Evaluăm performanța pe baza obiectivelor anuale individuale, dar și a comportamentelor demonstrate pe parcursul ciclului. Rezultatele evaluării performanței sunt utilizate în procesele decizionale privind promovarea și remunerarea.

O performanță constantă și de înalt nivel oferă un avans mai rapid în carieră și o remunerare mai bună, în timp ce o performanță mai redusă înseamnă un avans mai lent, iar o activitate nesatisfăcătoare va face obiectul unor măsuri corective.

Utilizăm o scară unitară de evaluare a performanțelor personalului, unde fiecare calificativ constituie baza pentru anumite măsuri. Principiul aplicat este următorul:

- calificativele de performanță (pe o scară de la 1 la 5, unde 5 este nivelul minim), care constituie baza pentru bonusuri
- calificative de agilitate în învățare și aspirații (scară de 3 poziții: ridicat, mediu, scăzut, unde ridicat este nivelul maxim), care constituie baza pentru identificarea potențialului și a nivelului de talent (se aplică angajaților din posturile de consultați seniori și superioare).

### Remunerarea

Există “categoriile de salarizare” pentru personalul de la fiecare nivel ierarhic, bazat pe rolurile și responsabilitățile angajaților. Pe lângă aceasta, salariul de bază și bonusurile sunt influențate și de alți factori: situația economică de pe o piață locală, veniturile firmei și echipei și recunoașterea rezultatelor individuale.

## Alocarea misiunilor de audit

Fiecare partener responsabil pentru o misiune de audit trebuie să se asigure - consultându-se cu alți membri ai echipei dacă este necesar - că partenerii și personalul alocați misiunii au competența profesională și experiența necesară în circumstanțele date. În plus, ei sunt responsabili în ultimă instanță pentru a stabili gradul necesar de îndrumare, monitorizare și revizuire a activității personalului subordonat debutant căruia îi este delegată o anumită sarcină.

## Formare profesională

Atât noi cât și celelalte firme din rețeaua PwC suntem dedicați asigurării calității auditului la nivel global. Pentru a maximiza consecvența la nivel de rețea, a fost dezvoltată o programă la nivel de rețea oferă acces la cursuri privind abordarea și instrumentele de audit ale PwC, actualizări ale standardelor de audit și a implicațiilor acestora și domeniile referitoare la riscul auditului și calitatea misiunilor.

Această instruire formală este oferită sub forma unor instrumente de învățare mixte, inclusiv învățare la distanță și în sala de curs. Aceste forme de învățare sprijină angajamentul nostru pentru un audit de calitate și oferă profesioniștilor noștri ocazia de a-și îmbunătăți raționamentul și competențele profesionale și tehnice, dar și capacitatea critică.

În plus, managerul nostru de formare profesională stabilește ce forme de instruire suplimentară sunt necesare – formală și/sau informală – pentru a răspunde nevoilor de la nivel local, sub formă de filme, seminarii și forumuri în care angajații să își împărtășească experiența. Această formare este apoi suplimentată prin învățarea de alți alți angajați, sub formă de oferire și discutare de feedback, sau prin urmărirea, observarea și/sau lucrul împreună cu alți angajați pentru a-i sprijini în activitate.

În ceea ce privește activitățile de învățare și educare locale legate de instruire tehnică pentru serviciile de audit, acestea sunt complet integrate în procesele de formare tehnică regionale din acest domeniu. Majoritatea acestor activități sunt promovate, implementate și monitorizate de Echipa regională CEE pentru servicii de audit L&D ("echipa regională L&D") pe baza datelor comunicate de echipa L&D locală, dar și din partea echipelor de audit, după caz (în ceea ce privește numirile, instructorii, organizarea evenimentelor, obținerea documentației etc.). Echipa regională L&D a dezvoltat procesele necesare pentru a gestiona cerințele rețelei globale PwC, inclusiv stabilirea programei, numirile și urmărirea participării până la încheiere, evaluarea evenimentelor și

instructorilor și selecția și pregătirea acestora. Prin urmare, majoritatea nevoilor noastre de formare sunt îndeplinite și, respectiv, incluse în colaborarea cu echipa regională L&D (reflectând și standardele și îndrumările Rețelei PwC).

PricewaterhouseCoopers Audit SRL nu deține politici locale specifice L&D cu privire la formarea tehnică a serviciilor de audit, existând o adaptare foarte limitată a materialelor regionale la eventualele cazuri foarte specializate (numai după o consultare cu echipa noastră regională L&D pentru a ne asigura că acestea continuă să îndeplinească obiectivele de formare ale respectivului curs). Programele de formare oferite de alte grupuri din rețeaua PwC sunt și ele gestionate de către echipa regională L&D. Acestea includ în principal formări privind Standardele internaționale de raportare financiară (IFRS), prin intermediul echipei de Servicii globale de consultanță contabilă, dar și Standardele SUA de audit și principiile contabile general acceptate (US GAAS/GAAP), prin intermediul grupului pentru contabilitate și raportare pentru SUA.

Atunci când este necesar, organizăm sesiuni locale, seminarii de specialitate și întâlniri pentru schimburi de experiență și discutarea unor subiecte specifice (precum modificările legislației locale etc).

## Programe de formare tehnică:

Denumirea cursului	Durata
Assurance 1 Foundation & Assurance Start: The Experience	9 zile
Advanced Execution Tasks	3 zile
Planning The Audit	3-5 zile
Advanced Audit Areas	4-5 zile
Assurance 4	3-5 zile
Audit Quality Update	2 zile
IFRS Update	1-5 / 2 zile
US GAAP / GAAS	3 zile

## Programe de formare non-tehnică (Business skills):

Denumirea cursului	Durata
Abilități de negociere avansată	2 zile & 2 zile
Managementul echipelor	3 zile
Abilități de Coaching pentru performanță	2 zile
Abilități de comunicare	1 / 2 zile
Abilități de prezentare	2 zile
Managementul timpului	1 zile

## 4.7 Formarea profesională continuă a auditorilor statutar

Declarăm că, după cum se arată în secțiunea de mai sus privind calitatea auditului, auditorii noștri statutar participă la programul de formare continuă al firmei. Pe lângă participarea la formări continue interne, auditorii noștri participă la programe adecvate de formare continuă pentru a-și menține cunoștințele teoretice, competențele și valorile profesionale la un nivel înalt, în conformitate cu prevederile Normelor ASPAAS privind formarea profesională continuă a auditorilor financiari.

## 4.8 Desfășurarea misiunilor

### Metodologia PwC Audit

În calitate de membră a rețelei PwC, PricewaterhouseCoopers Audit SRL are acces la și utilizează PwC Audit Guide, un proces și o metodologie comună de audit. Această metodologie se bazează pe Standardele Internaționale de Audit (ISA), la care se adaugă politici și îndrumări suplimentare ale PwC atunci când este necesar. Politicile și procedurile conținute în metodologia PwC Audit au rolul de a facilita auditurile desfășurate în conformitate cu cerințele ISA aplicabile fiecărei misiuni de audit. Metodologia noastră comună de audit asigură cadrul care permite firmelor membre PwC să respecte în mod constant toate standardele profesionale, reglementările și cerințele legale. Ghidul de audit PwC explică metodologia aplicată de PwC. Ghidul, împreună cu instrumentele tehnologizate, documentele standard și conținutul tehnic de audit ale PwC sprijină echipele de audit în desfășurarea activităților de audit și a serviciilor conexe.

### Aura

În calitate de membră a rețelei PwC, PricewaterhouseCoopers Audit SRL are acces la și utilizează Aura, o aplicație care susține auditurile PwC și practicile sale de audit. Aceasta permite echipelor de audit să integreze o gamă largă de capacități, inclusiv instrumente integrate pentru promovarea calității, consecvenței și ușurinței de documentare a auditului. Aura mai include o diversitate de alte instrumente și aplicații care creează un spațiu unic de lucru pentru activitățile în beneficiul clienților. Activitatea noastră de audit este planificată, executată și documentată folosind Aura, care permite echipelor să aplice metodologia noastră într-o manieră eficientă, prin crearea unei legături transparente între riscurile identificate și măsurile luate pentru combaterea lor, alături de oferirea de capacități complexe de management de proiect. În instrumentul online Aura Now se permite echipelor să monitorizeze progresul unei misiuni și alte informații cheie din întregul portofoliu conținute în bazele de date Aura. Acesta afișează progresul unei misiuni, permițând astfel oamenilor să își stabilească prioritățile în activitate. Oferă, de asemenea, informații privind capacitatea de arhivare pentru a facilita procesul de arhivare a dosarelor de audit.

### Tehnologie dezvoltată

Continuăm să investim în tehnologii de audit care asigură calitatea auditului și ne sporesc capacitatea de a ne pune cunoștințele în serviciul clienților noștri. Tehnologia noastră este construită și implementată la standarde uniforme de calitate în întreaga rețea PwC. Aceste noi instrumente de creștere a calității și eficienței auditului prin automatizare, conectivitate și mobilitate includ:

- Robotizare unor procese prin utilizarea de software cu inteligență artificială (AI) și capacități de învățare a mașinilor pentru a gestiona sarcinile repetate și voluminoase și care erau efectuate înainte de către oameni. Aceste sarcini pot include interogări, calcule și întreținerea înregistrărilor și a tranzacțiilor.
- Connect este instrumentul nostru colaborativ pentru fluxuri de activități, care oferă capacități de partajare rapidă, eficientă și securizată de informații în toate etapele misiunii de audit. Acesta monitorizează în timp real starea solicitărilor și informațiilor transmise între clienți și echipa de audit. Connect asigură vizibilitatea necesară atât nouă, cât și clienților noștri, pentru a putea verifica progresul în timp real, în orice moment.
- Klik și Halo sunt noi suite de instrumente de audit de date care ne permit să identificăm și evaluăm riscurile și să decidem unde trebuie să ne concentrăm eforturile. Capacitățile analitice și de vizualizare ne permit să analizăm modele și tendințe, să identificăm tranzacțiile neobișnuite și de mare risc, dar și să tragem concluzii utile atât nouă, cât și clienților noștri. Atât Klik cât și Halo constau în trei componente principale – obținerea de date de la clienți, procesarea datelor și aplicațiilor pentru testare automată, și analiza datelor. De exemplu Klik și Halo for Journals permite echipelor de audit să adune toate înregistrările din registre și să utilizeze această funcție integrată pentru a aplica criteriile specifice de identificare a înregistrărilor de mare risc.
- Count este un portal electronic care permite echipelor noastre să creeze instrucțiuni și să documenteze toate aspectele unui inventar electronic. A fost creat de PwC ca răspuns la feedback-ul echipelor, care ne-a transmis că utilizarea unui dispozitiv mobil va îmbunătăți calitatea și desfășurarea inventarelor.
- Diverse baze de date (variantă desktop de pe calculator și variantă mobile de pe telefon) care facilitează, atât accesul la materiale suport în desfășurarea auditului, precum și consultări cu specialiști în vederea clarificării diverselor aspecte complexe

## 4.9 Monitorizare

### Monitorizarea asigurării calității

Calitatea serviciilor de audit și non-audit pe care le oferim clienților este fundamentală pentru a proteja încrederea investitorilor și celorlalte părți interesate în integritatea muncii noastre. Este un element cheie al strategiei noastre pentru serviciile de audit. Responsabilitatea pentru un management adecvat al calității revine conducerii PricewaterhouseCoopers Audit SRL ("firma noastră"). Aceasta include procese eficiente de monitorizare prin care evaluăm dacă politicile și procedurile care constituie sistemul nostru de control al calității sunt proiectate astfel încât să ofere o asigurare rezonabilă că misiunile noastre de audit au loc în conformitate cu legea, cu reglementările și cu standardele profesionale. Programul de monitorizare al firmei noastre se



bazează pe Programul global de revizuire a calității al rețelei PwC (GAQR). Acest program, care se bazează standardele profesionale de control al calității, inclusiv ISQC1, conține politici, proceduri, instrumente și îndrumări care sunt utilizate de firmele din rețeaua PwC. Programul GAQR este coordonat de o echipă centrală formată dintr-un lider GAQR, alături de un grup de Lideri internaționali de echipă (ITL), care sunt parteneri seniori detașați echipei centrale GAQR de către firme membre PwC. Coordonarea asigurată de ITL și implicarea și sprijinul lor continuu permit o efectuare eficientă și consecventă a revizuirilor la nivelul rețelei PwC.

Procedurile de monitorizare ale firmei noastre includ o analiză continuă a structurii și eficienței sistemului nostru de control al calității, dar și a misiunilor încheiate (Revizuire de conformitate a misiunilor - ECR). Rezultatele acestor proceduri reprezintă baza pentru o îmbunătățire continuă a sistemului nostru de control al calității.

ECR-urile constau în revizii ale misiunilor finalizate, care se concentrează pe riscuri și care includ, periodic, angajații firmei noastre ce sunt autorizați să semneze rapoarte de audit și non-audit. Această revizie urmărește dacă o misiune a avut loc în conformitate cu îndrumările de audit ale PwC, standardele profesionale în vigoare și alte politici și proceduri aplicabile misiunilor. Activitatea fiecărui semnatar este revizuită cel puțin o dată la cinci ani, cu excepția cazurilor în care este necesară o revizuire mai frecventă având în vedere profilul clienților respectivului semnatar sau dacă acest lucru este impus de reglementările locale. Reviziile sunt conduse de parteneri de audit experimentați, cu asistența unor echipe independente de parteneri, directori și manageri seniori sau alți persoane de specialitate. Echipele de revizie beneficiază de instruire pentru a-și exercita atribuțiile și utilizează mai multe liste de verificare și instrumente GAQR pentru a-și desfășura evaluările.

PricewaterhouseCoopers Audit SRL face anual obiectul unei revizuii a calității muncii de audit și de non-audit, efectuată asupra unui număr de misiuni selectate pe bază de eșantioane.

Rezultatele reviziilor de calitate sunt raportate conducerii firmei, care analizează constatările și aplică măsuri corective atunci când este necesar. În situațiile în care sunt identificate probleme de calitate ale misiunilor, partenerul responsabil sau personalul de conducere pentru servicii audit al firmei noastre poate face obiectul, în funcție de natura și circumstanțele problemelor apărute, unor ședințe suplimentare de mentorat, formare sau sancțiuni, conform cadrului de responsabilitate al firmei noastre.

Partenerii și angajații firmei noastre sunt informați în legătură cu rezultatele reviziilor și măsurile luate pentru a putea trage concluziile necesare pentru efectuarea misiunilor de audit. În plus, liderul GAQR informează partenerii responsabili pentru angajamente din cadrul firmei noastre, care au responsabilități pentru auditurile la nivel de grup care presupun activitate transfrontalieră în domeniu, în legătură cu rezultatele reviziilor de calitate de la alte firme PwC, ceea ce permite partenerilor noștri să utilizeze aceste rezultate în procesul de planificare și desfășurare a activităților de audit.

#### **Analiza cauzelor primare**

Efectuăm analize de identificare a factorilor care contribuie la calitatea auditurilor noastre, astfel încât să

putem lua măsuri de îmbunătățire continuă. Unul din obiectivele noastre principale în desfășurarea acestor analize este de a identifica modul în care firma noastră poate asigura condițiile optime pentru ca echipele noastre să ofere un audit de calitate. Examinăm toate auditurile, fie că au sau nu deficiențe – identificate prin procesul nostru intern de inspecție sau de către inspecții externe – pentru a putea identifica eventualele diferențe, dar și pentru a trage învățăminte.

În cazul auditurilor individuale, o echipă de revizuire, care este independentă de echipa alocată misiunii, identifică posibili factori care contribuie la calitatea auditului. Analizăm factori precum cunoștințele tehnice, modul de supervizare și revizie, spiritul critic, resursele implicate în misiune și nivelul de instruire. Eventualii factori cauzali sunt identificați prin evaluarea datelor misiunii, efectuarea de interviuri și revizia documentației de audit, după caz, pentru a înțelege factorii care au contribuit la calitatea auditului (cauzele primare).

În plus, datele compilate pentru audituri cu sau fără deficiențe sunt comparate pentru a stabili dacă anumiți factori pot influența calitatea auditului. Astfel de date pot fi, de exemplu, numărul de ore înregistrate pentru un audit, dacă principalii membri ai echipei alocate misiunii se află în aceeași zonă geografică cu clientul, numărul de ani pe care principalii membri ai echipei îi au pe respectiva misiune, numărul de alte audituri în care sunt implicați partenerii responsabili pentru angajamente, dacă misiunea a făcut obiectul unei revizii studiu pre-emitere, și intervalul de timp în care a avut loc activitatea de audit.

Obiectivul nostru este de a înțelege modul în care auditurile de bună calitate diferă de cele care prezintă deficiențe, dar și de a utiliza lecțiile învățate pentru a ne îmbunătăți toate celelalte audituri. Evaluăm rezultatele acestor analize pentru a găsi căi prin care să îmbunătățim nivelul general al activității. Credem că aceste analize au o contribuție substanțială la o eficiență continuă a controalelor noastre de calitate.

## **4.10 Declarația Conducerii cu privire la eficacitatea funcționării sistemului intern de control al calității**

Echipele de conducere a PricewaterhouseCoopers Audit SRL consideră că sistemul implementat de control al calității, descris anterior, este în conformitate cu toate reglementările în vigoare și că oferă o bază de referință pentru a considera că misiunile de audit statutare efectuate de PricewaterhouseCoopers Audit SRL respectă standardele de calitate cerute.

## **4.11 Cea mai recentă revizuire pentru asigurarea calității**

Ultimul control al calității în conformitate cu art. 26 din Regulamentul 537/2014 a fost desfășurat de Camera Auditorilor Financiarți în perioada noiembrie 2014.

# 5

## Remunerația partenerilor

Fiecare partener din cadrul PricewaterhouseCoopers Audit SRL este asociat al firmei, deținând un număr de părți sociale în funcție de aportul și rolul pe care acesta îl are în activitatea firmei. Suplimentar, fiecare partener îndeplinește și rolul de administrator al firmei, cu scop de administrare și reprezentare legală. Astfel, veniturile partenerilor au două componente: respectiv, venituri obținute din contractele de mandat pentru administrarea firmei și venituri din dividende, obținute pe baza cotelor de participare la profit și pierderi, stabilite în baza deciziilor Adunării Generale a Asociaților firmei.

Procesul de evaluare și remunerare a partenerilor respectă integral condițiile de independență impuse de Codul de Etică pentru Contabilii Profesioniști (IESBA), care interzice evaluarea sau remunerarea unui partener pentru vânzarea de servicii de non-audit către clienții săi de audit. Remunerarea partenerilor este aprobată de Consiliul Regional de Conducere după evaluarea contribuției acestora la activitatea firmei pe durata anului financiar și după finalizarea auditurilor anuale pentru firmele naționale. Alocările efectuate de Consiliul de Conducere sunt revizuite și aprobate de Consiliul Partenerilor.

Remunerația fiecărui partener este stabilită în funcție de următoarele criterii interdependente de profit:

- (i) venitul de responsabilitate, care reflectă contribuția și responsabilitățile permanente ale partenerului;
- (ii) venitul de performanță, care reflectă performanțele unui partener și ale echipelor cu care lucrează pe durata anului financiar; și (iii) participarea la profit, care reprezintă o cotă din profituri după alocarea primelor două elemente. Fondurile reprezentând participarea la profit sunt alocate partenerilor conform unei matrice care ia în considerare rolul curent al partenerului în cadrul firmei. Venitul de performanță este calculat prin evaluarea realizărilor unui partener în raport cu o listă de obiective personalizate în funcție de rolul partenerului. Aceste obiective includ respectarea standardelor de calitate ale firmei și conformitatea absolută cu normele noastre de integritate și independență.

# Informații financiare pentru anul financiar încheiat la 31 decembrie 2018

Venituri (neauditate)	RON
Audituri statutare ale situațiilor financiare anuale și consolidate ale entităților de interes public și ale entităților aparținând unui grup de întreprinderi a cărei societate-mamă este o entitate de interes public;	12,569,060
Audituri statutare ale situațiilor financiare anuale și consolidate ale altor entități	52,571,134
Onorarii totale de audit	65,140,194
Servicii permise de non-audit pentru entități auditate	10,156,434
Servicii de non-audit pentru alte entități	12,279,607
Venituri totale	87,576,235

# 7

## Declarație

Cu bună credință și pe baza celor mai bune informații avute la dispoziție de către PricewaterhouseCoopers Audit SRL, informațiile prezentate în acest raport sunt corecte și respectă cerințele Regulamentului (UE) nr. 537/2014 privind cerințe specifice referitoare la auditul statutar al entităților de interes public.

25 aprilie 2018  
Ioan Simion  
Country Managing Partner



# Anexă

## Lista entităților de interes public auditate

**AEGON PENSII - SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII PRIVATE SA**  
**AEGON TOWARZYSTWO UBEZPIECZEN NA ZYCIE S.A. VARSOVIA SUCURSALA FLOREȘTI**  
**Allianz - Tiriac Asigurari SA**  
**Allianz-Tiriac Pensii Private Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private S.A.**  
**Amundi Asset Management S.A.I. S.A.**  
**BANCA COMERCIALA ROMANA S.A.**  
**BANCA ROMANEASCA SA MEMBRA A GRUPULUI NATIONAL BANK OF GREECE**  
**BANCA TRANSILVANIA SA**  
**BANCPPOST SA**  
**BCR BANCA PENTRU LOCUINTE SA**  
**BCR LEASING IFN SA**  
**BCR Pensii Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private SA**  
**BT ASSET MANAGEMENT S A I SA**  
**BT CAPITAL PARTNERS S.A.**  
**BT DIRECT IFN SA**  
**BT Leasing Transilvania IFN SA**  
**BT MICROFINANTARE IFN S.A.**  
**Caterpillar Financial Services Poland Sp. z o.o. Sucursala Romania IFN**

**COLONNADE INSURANCE SA LUXEMBOURG-SUCURSALA BUCURESTI**  
**COMVEX SA**  
**ERB LEASING IFN SA**  
**ERB RETAIL SERVICES IFN S.A.**  
**Eurolife ERB Asigurari de Viata SA**  
**EUROLIFE ERB ASIGURĂRI GENERALE S.A.**  
**GARANTA ASIGURARI S.A.**  
**GOOD. BEE CREDIT IFN SA**  
**GROUPAMA ASIGURARI SA**  
**NBG Leasing IFN SA**  
**PATRIA BANK S.A.**  
**PATRIA CREDIT IFN SA**  
**PORSCHE BANK ROMANIA SA**  
**Porsche Leasing Romania IFN SA**  
**PORSCHE VERSICHERUNGS AG SALZBURG SUCURSALA ROMANIA**  
**PROCREDIT BANK SA**  
**S.A.I. ERSTE ASSET MANAGEMENT SA**  
**SCANIA CREDIT ROMANIA IFN SA**  
**Signal Iduna Asigurare Reasigurare SA**  
**Societatea de Investitii Financiare Banat-Crisana SA**  
**Uniqa Asigurari de Viata SA**  
**UNIQA ASIGURARI S.A.**  
**VFS INT. ROMANIA IFN SA**  
**VODAFONE ROMANIA SA (M-PAYMENT)**  
**XELLA SA (SÎMBETON SA)**

# 2

## Anexă

### 2. Firmele din rețeaua PwC

Cifra de afaceri totală realizată de auditorii statuari și firmele de audit membre ale rețelei PwC care rezultă, în măsura în care pot fi calculate, din activitatea de audit statutar al situațiilor financiare anuale și consolidate este de aproximativ 3 miliarde de euro. Aceasta reprezintă cifra de afaceri a fiecărei entități, din cel mai recent an financiar, convertite în euro la rata de schimb valutar valabilă la sfârșitul respectivului an financiar.

Tabelul de mai jos prezintă denumirea fiecărui auditor statutar care activează ca persoană fizică sau ca firmă de audit membră a rețelei PwC din statele membre UE sau EEA la 31 decembrie 2016 și țările în care fiecare auditor statutar care activează ca persoană fizică sau ca firmă de audit membră a rețelei PwC are statutul de auditor statutar sau își are sediul social, administrația centrală sau sediul principal de desfășurare a activității.

Stat membru	Denumire firmei
Austria	PwC Wirtschaftsprüfung GmbH, Wien
Austria	PwC Oberösterreich Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Linz
Austria	PwC Kärnten Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Klagenfurt
Austria	PricewaterhouseCoopers Vorarlberg Wirtschaftsprüfungs GmbH, Dornbirn
Austria	PwC Steiermark Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Graz
Austria	PwC Salzburg Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Salzburg
Austria	PwC Österreich GmbH, Wien
Belgia	PwC Bedrijfsrevisoren bcvba/Reviseurs d'entreprises scrl
Belgia	PwC Audit Services SPRL
Bulgaria	PricewaterhouseCoopers Audit OOD
Croatia	PricewaterhouseCoopers d.o.o
Cipru	PricewaterhouseCoopers Limited
Republica Cehă	PricewaterhouseCoopers Audit s.r.o
Danemarca	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Estonia	AS PricewaterhouseCoopers
Finlanda	PricewaterhouseCoopers Oy
Finlanda	PwC Julkistarkastus Oy
Franța	PricewaterhouseCoopers Audit SAS
Franța	PricewaterhouseCoopers Entreprises SARL
Franța	Diagnostic Révision Conseil
Franța	PricewaterhouseCoopers PME Commissariat aux comptes
Franța	PricewaterhouseCoopers PME CAC
Franța	PricewaterhouseCoopers Franța
Franța	Ampersand Audit
Franța	Ampersand Associés
Franța	FNP Commissaires Associés
Franța	Fiduciaire d'Expertises Comptables et d'Etudes Economiques – Fidorex
Franța	Société Fiduciaire d'Expertise Comptable et de Révision – Sofecor
Franța	M. Philippe Aerts
Franța	M. Jean-François Bourrin
Franța	M. Jean-Laurent Bracieux
Franța	M. Didier Brun
Franța	M. Didier Cavanie
Franța	M. Hubert de Rocquigny
Franța	M. Didier Falconnet
Franța	M. François Miane
Franța	M. Yves Moutou
Franța	M. Claude Palméro
Franța	M. Antoine Priollaud
Germania	PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Germania	Wibera WPG AG

Stat membru	Denumire firmei
Germania	Wibera WPG AG
Germania	PwC FS Tax GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Grecia	PricewaterhouseCoopers Auditing Company SA
Ungaria	PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft.
Islanda	PricewaterhouseCoopers ehf
Irlanda	PricewaterhouseCoopers
Italia	PricewaterhouseCoopers Spa
Letonia	PricewaterhouseCoopers SIA
Liechtenstein	PricewaterhouseCoopers GmbH, Vaduz
Lituania	PricewaterhouseCoopers UAB
Luxemburg	PricewaterhouseCoopers, Société coopérative
Malta	PricewaterhouseCoopers
Țările de Jos	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Țările de Jos	Coöperatie PricewaterhouseCoopers Nederland U.A
Norvegia	PricewaterhouseCoopers AS
Polonia	PricewaterhouseCoopers Polska sp. z. o.o.
Polonia	PricewaterhouseCoopers sp. z. o.o.
Portugalia	PricewaterhouseCoopers & Associados-Sociedade de Revisores Oficiais do Contas Lda
România	PricewaterhouseCoopers Audit S.R.L.
Republica Slovacă	PricewaterhouseCoopers Slovensko s.r.o.
Slovenia	PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Spania	PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.
Suedia	PricewaterhouseCoopers AB
Suedia	Ohrlings PricewaterhouseCoopers AB
Marea Britanie	PricewaterhouseCoopers LLP
Marea Britanie	PricewaterhouseCoopers AS LLP
Marea Britanie	James Chalmers
Marea Britanie	Richard Sexton